

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

14.1.2009

B6-0028/2009 }
B6-0029/2009 }
B6-0030/2009 }
B6-0031/2009 }
B6-0032/2009 } RC1

RESOLUTSIOONI ÜHISETTEPANEK

Vastavalt kodukorra artikli 103 lõikele 4 esitanud

- Jacek Protasiewicz, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Charles Tannock ja Esther De Lange fraktsiooni PPE-DE nimel,
- Jan Marinus Wiersma ja Justas Vincas Paleckis fraktsiooni PSE nimel,
- Annemie Neyts-Uyttebroeck, Janusz Onyszkiewicz ja Jeanine Hennis-Plasschaert fraktsiooni ALDE nimel,
- Konrad Szymański, Wojciech Roszkowski, Adam Bielan, Hanna Foltyn-Kubicka, Ewa Tomaszewska, Ryszard Czarnecki, Inese Vaidere, Ģirts Valdis Kristovskis ja Gintaras Didžiokas fraktsiooni UEN nimel,
- Elisabeth Schroedter ja Milan Horáček fraktsiooni Verts/ALE nimel,

asendades järgmiste fraktsioonide esitatud resolutsiooni ettepanekuid:

- ALDE (B6-0028/2009)
- PSE (B6-0029/2009)
- Verts/ALE (B6-0030/2009)
- UEN (B6-0031/2009)
- PPE-DE (B6-0032/2009)

ELi Valgevene-strateegia

RC\762507ET.doc

PE416.151v01-00}
PE416.152v01-00}
PE416.153v01-00}
PE416.154v01-00}
PE416.155v01-00} RC1

ET

ET

Euroopa Parlamendi resolutsioon ELi Valgevene-strateegia kohta

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone olukorra kohta Valgevenes, eriti 9. oktoobri 2008. aasta resolutsiooni;
 - võttes arvesse eesistujariigi poolt Euroopa Liidu nimel tehtud avaldust nõukogu 10. novembri 2008. aasta ühise seisukoha 2008/844/ÜVJP kohta, millega muudetakse ühist seisukohta 2006/276/ÜVJP teatud Valgevene ametnike vastu suunatud piiravate meetmete kohta;
 - võttes arvesse nõukogu 13. oktoobri 2008. aasta järeldusi Valgevene kohta, milles kaotati keeld sõlmida poliitilisi kontakte Valgevene võimudega ja peatati kuueks kuuks viisakeeld Valgevene ametiisikutele, sealhulgas president Aleksjandr Lukašenkale;
 - võttes arvesse nõukogu 27. novembri 2008. aasta ELi inimõiguste aastaaruannet 2008;
 - võttes arvesse komisjoni 3. detsembri 2008. aasta teatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule idapartnerluse algatuse kohta;
 - võttes arvesse OSCE/ODIHRi valimiste vaatluse missiooni 27. novembri 2008. aasta lõplikku aruannet;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 103 lõiget 4,
- A. arvestades, et nõukogu kinnitas oma 13. oktoobri 2008. aasta järeldustes eesmärgi saavutada Valgevenega järkjärguline taaslähenemine ning valmisolekut arendada dialoogi Valgevene võimudega ning muude poliitiliste jõududega riigis, et toetada tõelisi edusamme demokraatia ja inimõiguste austamisel;
- B. arvestades, et dialoogi edendamiseks Valgevene ametivõimudega ja positiivsete meetmete võtmiseks, mis tugevdaksid demokraatiat ja inimõiguste austamist, otsustas nõukogu, et Valgevene teatud valitsusametnike suhtes, välja arvatud 1999. ja 2000. aasta kadumistega seotud isikute ja keskvalimiskomisjoni esimehe suhtes kehtestatud reisiipiiranguid ei tuleks kohaldada kuue kuu pikkuse perioodi jooksul, mida võidakse pikendada;
- C. arvestades, et vastuseks Valgevene tehtud edusammudele on komisjon juba astunud Valgevenega tugevdatud dialoogi sellistes valdkondades nagu energia, keskkond, toll, transport ja toidu ohutus ning kinnitanud oma valmisolekut laiendada veelgi mõlemale poolele kasulike tehniliste läbirääkimiste ulatust;
- D. arvestades, et OSCE/ODIHRi valimiste vaatluse missioon teatas oma lõpparuandes, et kuigi märgati mõningaid paranemismärke, ei vastanud 28. septembri 2008. aasta valimised, mis korraldati rangelt kontrollitud keskkonnas vaevu märgatava kampaaniaga ja mida iseloomustas läbipaistvuse puudumine häältelugemisel ning häälte liitmine mitmete valimisjaoskondade vahel, kokkuvõttes siiski rahvusvaheliselt tunnustatud demokraatia

RC\762507ET.doc

PE416.151v01-00}
PE416.152v01-00}
PE416.153v01-00}
PE416.154v01-00}
PE416.155v01-00} RC1

standarditele; arvestades, et keskvalimiskomisjoni esimees Lidija Jermošina tunnistas, et "Euroopa partnerid ei tunnistanud 2008. aasta septembris toimunud valimisi täielikult ja tingimusteta rahvusvahelistele standarditele vastavaks", mis tähendab, et valimiste kaugeim eesmärk jäi täitmata,

- E. arvestades, et komisjon on käivitanud idapartnerluse algatuse koostöö tihendamiseks mitmete Ida-Euroopa riikidega, nende hulgas Valgevenega, tingimusel, et Valgevene täidab demokraatia, inimõiguste ja õigusriigi põhimõtete austamisega seotud konkreetseid kriteeriumid;
- F. arvestades, et Valgevene välisminister Sjarhei Martõnav teatas, et Valgevene suhtub positiivselt idapartnerluse algatuses osalemisesse ning lisas, et Valgevene kavatseb selles algatuses osaleda;
- G. arvestades, et Valgevene ametivõimud määrasid opositsiooni aktivistile Aljaksandr Barazenkale aastase vabadust piirava karistuse tema tegevuse eest 2008. aastal toimunud meelevaldusel;
- H. arvestades, et Valgevene ametivõimud keelavad üha enamatel protestandi ja rooma-katoliku preestritel ja nunnadel oma usku kuulutada ja usuõpetust anda,
 - 1. tunneb heameelt Valgevene ametivõimude otsuse üle registreerida Vabadusliikumine, mida juhivad Valgevene endine presidendikandidaat Aljaksandr Milinkevitš; loodab, et Valgevene valitsus parandab tingimusi valitsusväliste rühmade, sealhulgas poliitiliste parteide ja inimõiguste organisatsiooni Naša Vjasna registreerimiseks ja tegevuseks;
 - 2. tunneb heameelt Valgevene ametivõimude otsuse üle lubada kahe sõltumatu ajalehe – Narodnaja Volja ja Naša Niva trükkimist ja levitamist; juhivad samas tähelepanu, et veel 13 sõltumatut ajalehte ootab registreerimist; tervitab Valgevene valitsuse otsust arutada internetipõhise meedia rahvusvahelisi standardeid ning konsulteerida neil teemadel Valgevene ajakirjanike liiduga; loodab, et luuakse kohased tingimused ka muu sõltumatu meedia tegevuseks Valgevenes, sealhulgas reklaamivõimalused;
 - 3. märgib ära Valgevene valmisoleku arutada põhjalikult OSCE/ODIHRi soovitusi valimisseaduse parandamiseks; peab seda Valgevene poolt oluliseks ja julgustavaks sammuks ning ootab selle kiiret rakendamist ning täiendavaid samme, mis oleks kooskõlas ELi ootustega;
 - 4. tunneb heameelt poliitiliste vangide vabastamise üle Valgevenes, kuid mõistab hukka tõsiasja, et Aljaksandr Kazulin, Sjarhei Parsjukevits ja Andrei Kim ei saa kasutada kõiki kodanikuõigusi, mis on Valgevene Vabariigi põhiseadusega kodanikele antud, ning kritiseerib asjaolu, et mõned teised aktivistid peavad taluma vabaduse piiramist, nagu näiteks Aljaksandr Barazenska, keda hoiti nädalaid vahi all, et mõista tema üle kohut meelevalduses osalemise tõttu 2008. aasta jaanuaris;

5. tervitab Valgevene võimude otsust kaotada ajutiselt reisimiskeeld suure hulga Tšernobõli katastroofi ohvrite jaoks, et võimaldada neil osaleda puhke- ja taastusprogrammides, ning loodab, et pikemas perspektiivis leitakse probleemidele struktuurilised lahendused; kutsub ELi eesistujat Tšehhi Vabariiki üles pidama oluliseks üleeuroopalise kokkuleppe sõlmimist Valgevene võimudega, et võimaldada lastel reisida Valgevenest kõikidesse ELi liikmesriikidesse, mis selliseid puhke- ja taastusprogramme korraldavad;
6. juhib tähelepanu, et suhete oluliseks parandamiseks Euroopa Liiduga peaks Valgevene 1) jääma riigiks, kus ei ole poliitvange, 2) tagama meediale sõnavabaduse, 3) jätkama koostööd OSCEga valimisseaduse küsimuses, 4) parandama tingimusi valitsusväliste organisatsioonide tegevuseks ja 5) tagama kogunemisvabaduse ja poliitilise ühinemise vabaduse;
7. nõuab tungivalt, et Valgevene valitsus austaks inimõigusi ja:
 - (a) teeks ülivajalikud muudatused Valgevene kriminaalkoodeksis ning tühistaks artiklid 367, 368 ja 369-1 ning eelkõige artikli 193, mida sageli kuritarvitatakse represseerimisvahendina;
 - (b) loobuks ähvardamast neid üliõpilasi kohtu alla andmisega (sealhulgas sõjaväeteenistusest kõrvalehoidmise eest Valgevenes), kes visati ülikoolist välja oma seisukohtade pärast ning pidid seega õpinguid jätkama välismaal;
 - (c) kõrvaldaks kõik takistused, mis ei lase valitsusvälistel organisatsioonidel end Valgevenes korralikult registreerida; tühistaks keelu kasutada mittetulundusühingute registreerimisel asukohana erakorteri aadressi; vaataks uuesti läbi presidendi 23. oktoobri 2007. aasta dekreedid nr 533, millega reguleeritakse kontoriseadmete kasutamist valitsusväliste organisatsioonide ja poliitiliste parteide poolt;
 - (d) parandaks suhtumist rahvusvähemustesse ja austust nende suhtes – sh tunnustades Valgevene Poolakate Liidu seaduslikult valitud organit, mida juhib Andželika Borys –, kultuuri, kirikutesse, haridussüsteemi ning ajaloolisesse ja materiaalsesse pärandisse, et teha lõpp riigi enda põhjustatud isolatsioonile ülejäänud Euroopast ning et suhted ELi ja Valgevene vahel paraneksid märgatavalt;
8. rõhutab, et demokraatlik opositsioon peab olema osa suhete järk-järgulisest taastamisest Valgevenega;
9. kutsub nõukogu ja komisjoni üles jätkama tegevust Valgevene kodanike viisamenetluste lihtsustamiseks, kuna see on oluline vahend ELi Valgevene-poliitika peamise eesmärgi saavutamiseks – inimestevaheliste kontaktide tihendamiseks, mis omakorda lihtsustab riigi muutmist demokraatlikuks; nõuab tungivalt, et nõukogu ja komisjon kaaluksid sellega seoses võimalust alandada Valgevene kodanike jaoks Schengeni territooriumile sisenemisel nõutava viisa lõivu ja lihtsustada viisade saamise korda; kutsub Valgevene ametivõime üles loobuma tavast väljastada oma kodanikele, eriti lastele ja üliõpilastele väljasõiduviiasid;
10. palub nõukogul ja komisjonil kaaluda võimalust Euroopa naabruse ja partnerluse instrumendi

ning demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendi valikuliseks kohaldamiseks Valgevene, pakkudes rohkem toetust Valgevene kodanikuühiskonnale; kutsuda Valgevene valitsust hea tahte ja positiivse muutuse märgina üles võimaldama Vilniuse Valgevene Euroopa Humanitaarteaduste Eksiilüliskoolil naasta seaduslikult Valgevenesse ja taastada oma tegevus normaalsetes tingimustes edasiseks arenguks Minskis; anda rahalist abi Valgevene sõltumatule telekanalile Belsat ja nõudma tungivalt, et Valgevene valitsus registreeriks Belsati ametlikult Valgevenes;

11. palub nõukogul ja komisjonil sellega seoses kaaluda meetmeid parandamaks ärikliimat, kaubandust, investeringuid, energia ja transpordi infrastruktuuri ning piiriülest koostööd ELi ja Valgevene vahel, et anda panus Valgevene kodanike heaolu ja jõukuse arengusse ning edendada nende võimalusi suhelda Euroopa Liiduga ning sinna vabalt reisida;
12. kutsub nõukogu ja komisjoni üles kaaluma võimalust, et Euroopa Investeerimispank osaleks Valgevene energiatransiidi infrastruktuuri investeringutes; rõhutab, kui oluline on Euroopa ettevõtjate osalemine Valgevene erastamisprotsessis;
13. kutsub Valgevene ametivõime üles järgima uue tuumaelektrijaama ehitamise käigus rangelt rahvusvahelisi ohutusnorme ja -nõudeid; palub Valgevenel ratifitseerida üldise kaitsemeetmete lepingu IAEA lisaprotokoll; palub komisjonil jälgida, kuidas Valgevene täidab IAEA soovitusi, tuumaohutuse konventsiooni ja tuumarelva leviku tõkestamise lepingu nõudeid, ning teavitada sellest Euroopa Parlamenti ja liikmesriike, samuti tuumajaama käitamise võimalikest mõjudest ELi liikmesriikidele naabruskonnas;
14. taunib Valgevene ametivõimude otsust keelduda korduvalt sissesõiduviiisade andmisest Euroopa Parlamendi liikmetele ja liikmesriikide parlamendiliikmetele; kutsub Valgevene ametivõime üles loobuma täiendavate takistuste loomisest, mille tõttu ei saa Euroopa Parlamendi delegatsioon Valgevenega suhtlemiseks riiki külastada;
15. tervitab Valgevene ametivõimude senist lähenemisviisi tohutust survest hoolimata mitte tunnustada Lõuna-Osseetia ja Abhaasia ühepoolselt väljakuulutatud iseseisvust;
16. mõistab hukka asjaolu, et Valgevene on ainus riik Euroopas, kus vastuolus ÜRO väärtustega kehtib endiselt surmanuhtlus;
17. kutsub Valgevene võime üles austama usuvabadust; mõistab hukka asjaolu, et Euroopa kodanikke ja sealhulgas preestreid saadetakse korduvalt Valgevenest välja, mis on vastuolus usalduse suurendamise protsessiga ELiga;
18. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide parlamentidele ja valitsustele, ÜRO peasekretärile, OSCE ja Euroopa Nõukogu Parlamentaarsele Assambleele, SRÜ sekretariaadile ning Valgevene valitsusele.